

og rigt og stolt og sundt og sikkert“. Dog indeholder Bogen en Del Udtalelser, der synes at være i Modsigelse med disse meget stærke Ord. Men ét fremgaar tydeligt af den: sit *Liv* har Kvinden kun i Forholdet til Manden, i Kærligheden.

Alt, hvad der derfor gør hende mere skabt for Kærlighedslivet, er Fremgang og Blomstring, hvad der skiller hende fra Manden er Tilbagegang og Død for hende. Men det, Manden, hvis han er en „helstøbt Mand“, søger hos Kvinden, er ikke „Aand“, „Karakter“ eller „Renhed“, eller „hvad de nu ellers tænker sig som det forskønnende Slør for Tilværelsen“. Manden søger Kvinden, fordi hun er hans Væsens „komplimentære Farve“. Og hvad Kvinden kan give er kun et: sig selv.

Griber nu Kvinden fejl og vil leve Livet uden Manden eller for noget andet end Kærligheden, saa gaar hun bort fra sin Kvindetilværelse, hun bryder sit Væsens Grænser, hun forsynder sig, og Smerte, Afmagt, Forringelse bliver Følgen af hendes Forgribelse paa sit eget Væsen. Og for alle disse Kvinder, „for Marie Baschkirtsew, den unge Pige, som for Sonja Kowalewska og Anne Charlotte Edgren, Kvinderne uden Kærlighed, kom den Dag, da de stod uden for sin inderste Helligdoms lukkede Dør og hørte sin Kvindenaturs Mysterier hulke derinde, og de bævede i frugtesløs Gysen. Nogle sprængte Døren og gik ind og blev igen sig selv, blev Kvinden. Andre blev og døde udenfor.“

Dette forekommer mig at være Hovedtanken i denne lille, mærkelige Bog.

Jeg skal ikke indlade mig paa selve det, der kunde gøres til Stridsspørgsmaal. Andre, der har bedre Forudsætninger derfor og bedre Kendskab til Kvindesagen vil maaske tage op, hvad jeg dels ingen Mening har om, dels er utilbøjelig til at udtale mig om.

Men der er en Ting ved denne Bog, jeg gerne vilde standse ved. Det er den Betydning, den enestaaende Plads, Kærligheden har i den som i vor moderne Literatur, og det vil vel til Dels sige: i vort moderne Liv. Ikke sjældent siges det som her, at den er Livets eneste Indhold eller i alt Fald dets eneste Værdi.

For denne Bogs Vedkommende, ligger en hurtig første Forklaring nær. Paa dens halvandethundrede og nogle flere smaa Sider tegnes seks Kvindeskikkelser, ulige i Værd og Betydning, men alle saa indholdsrige og forskellige, som kun det udtømmelige Liv skaber dem. Mellem disse Kvindetyper, mod deres mørke Baggrund lyser glimtvis endnu en Kvinde-